

Værd at vide om smertestillende medicin

Til patienter og pårørende

Smerter opleves forskelligt fra person til person. Smerter kan opstå pludseligt (være akutte), eller de kan være vedvarende (kroniske).

Når du skal have medicin mod dine smerter, afgør lægen hvilken slags, du skal bruge. Det vurderer lægen ud fra hvilken årsag og hvilken type smerter, der er tale om.

Den smertestillende medicin kan opdeles i tre grupper:

- Svagt virkende midler mod svage smerter.
- Kraftigere midler mod stærke smerter.
- Andre midler kan være medicin der egentlig mest bruges til en anden behandling (epilepsi, depression, muskelafslappende). De kan have god virkning givet sammen med egentlig smertestillende medicin. Disse midler er kun kort beskrevet i denne patientinformation.

Sådan virker smertestillende medicin

Man bruger den svagt virkende smertemedicin til lettere smerter.

Det kan være hovedpine og lette smerter fra muskler og led. Denne medicin nedsætter også feber. Den virker ved at blokere for, at kroppen producerer de stoffer, der udløser følelsen af smerte.

Du skal være varsom med at anvende NSAID (Ibuprofen, Ibumetin, Brufen) og medicin med acetylsalicylsyre (Magnyl, Kodimagnyl, Treo mv.), når du har en blodsygdom, og du skal altid spørge din læge, om du må anvende midlerne. Disse midler kan medvirke til, at dit blod ikke kan størkne. Dermed kan de forårsage blødning.

Den stærkt virkende medicin er typisk morfin. Den bruger man ved smerter, der er akutte og/eller stærke. Denne medicin går direkte ind i centralnervesystemet og påvirker cellerne der.

Når man bruger andre midler (mod epilepsi, muskelspændinger eller mod depression) sammen med smertemedicin, er det nervecellerne man påvirker. Man hindrer dem i at videresende impulserne med smerte.

Om brugen af smertestillende medicin

Du skal tage den smertestillende medicin et bestemt antal gange dagligt. Hvor tit afhænger af typen af smerter og af årsagen til dem.

Det er vigtigt, at du tager medicinen som aftalt med lægen.

Nogle gange kan det være nødvendigt at skifte til en anden type medicin. Det kan også være nødvendigt at give flere slags smertestillende medicin samtidig.

Medicinen kan være tabletter, kapsler eller mikstur. Den kan også fås som plaster, der skiftes med nogle dages mellemrum. Desuden kan medicinen være stikpiller til at indføre i endetarmen. Endelig kan man få smertestillende som en indsprøjtning i en muskel, i en blodåre eller under huden.

Værd at vide om smertestillende medicin

Hvad gør jeg, hvis jeg glemmer at tage en eller flere tabletter?

Tag tabletterne så snart du opdager, at du har glemt dem.

Er det tæt på næste dosis, så spring den glemte dosis over.

Tag ikke dobbelt dosis.

Hvis det er depotmedicin, så er det vigtigt, at du husker at tage det til tiden, ellers kan du få smerter.

De almindeligste bivirkninger ved smertemedicin - og hvad du selv kan gøre

Af de svagt virkende smertestillende må du gerne anvende paracetamol (Pamol, Panodil m.v.) efter aftale med lægen

- Paracetamol nedsætter temperaturen. Medicinen kan sløre, at du har feber. Derfor er det en god ide, at du måler din temperatur, før du tager paracetamol.

Ved stærkt virkende smertestillende er de almindeligste bivirkninger

- Kvalme og opkastning: De fleste har kvalme i nogle døgn efter, at de er opstartet med medicinen. Hvis du fortsat har kvalme og kaster op, kan det være, at du ikke kan tåle medicinen og skal have noget andet.
- Forstoppelse: Ved start på stærkt virkende smertestillende, skal du altid starte med et afføringsmiddel samtidig. Drik endvidere rigeligt med væske.
- Hudkløe: Man kan lindre kløen med medicin (anti-histamin).
- Afhængighed: Ved længere tids brug vil der opstå afhængighed. Det kan man ikke undgå. Du kan få hjælp til nedtrapning af medicinen, når du ikke længere har brug for smertestillende.
- Påvirkning af vejrtrækningen: Dette er en sjælden bivirkning. Lægen kan sætte dosis ned, eller skifte til en anden behandling.

Hvad gør jeg, hvis jeg kaster op?

Hvis du kaster op inden for 15 minutter, efter at du har taget medicinen, skal du tage en ny dosis.

Er der gået længere tid, skal du ikke gøre noget.

Gener fra bivirkninger

Hvis du er generet af bivirkninger, skal du tale med lægen, inden du evt. ophører med din behandling.

Hvis du er hjemme, skal du ringe og tale med personalet.

Stop aldrig med medicinen uden kontakt med lægen.

Vigtigt

- Stærkt smertestillende medicin samt epilepsi- og muskelafslappende medicin er sløvende. Medicinen virker på dit centralnervesystem, så din reaktionsevne bliver nedsat. Derfor er midlerne også trafikfarlige. Det betyder, at din evne til, på forsvarlig vis at færdes i trafikken (køre bil m.v.) og til at betjene maskiner, bliver påvirket. Medicinen er mærket med en rød advarselstrekant.
- Paracetamol er generelt ikke giftigt. Hvis man tager for stor dosis, kan det give leverskader. Derfor må du aldrig overskride anbefalet dosis.

Her kan du læse mere

Du kan få mere at vide om de enkelte præparater på medicin.dk eller apoteket.dk

På indlaegssedel.dk kan du også finde flere indlægssedler for de fleste lægemidler.